

Uitnodiging masterclass

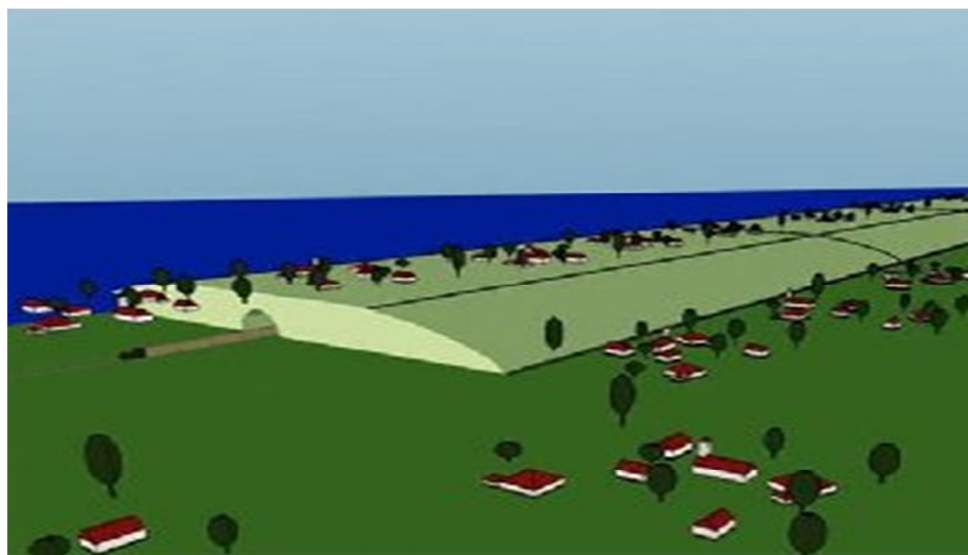
Donderdag 13 april 2017 van 13.30 – 17.00 uur
TNO locatie in Den Haag – New Babylon

Het ontwerp van meervoudigheid

Van het ontwerp van meervoudige projecten naar kansen voor co-investeringen: een logische stap?

Afgelopen jaar hebben wij drie masterclasses aangeboden over nieuwe financieringsconcepten voor meervoudige projecten. Deze masterclasses werden goed bezocht, brachten interessante nieuwe inzichten én leidden tot verschillende vervolginiciatieven in de praktijk van een aantal deelnemers. Samen leren over nieuwe concepten voor meervoudige financiering spreekt aan. Daarom organiseren wij in 2017 vier nieuwe masterclasses die voortbouwen op dit thema en de eerder opgedane inzichten, om te beginnen op 13 april.

De fysieke eigenschappen van bijvoorbeeld een dijk kunnen zorgen dat deze tegelijk dient voor waterkering, ontsluiting van gebieden door een wegverbinding, landbouw, natuurbeheer, ecologische verbinding en recreatie. Zitten daar principes onder die kunnen helpen om in het ontwerp meteen twee of meer functies in gedachten te nemen, waardoor bovendien de economie van het ontwerp erop vooruit gaat door minder kosten en meer opbrengsten?

De eerstvolgende masterclass op 13 april as. gaat over het ontwerpen van meervoudige projecten. De vraag die we in de masterclass willen beantwoorden is hoe het ontwerp van meervoudige projecten kan bijdragen aan het vinden van kansen voor co-investering en financiering. Hoe maak je de verschillende waarden zichtbaar in het uiteindelijke ontwerp, en hoe houd je het ontwerp flexibel zodat toekomstige functies kunnen worden toegevoegd aan het bouwwerk of landschapselement van vandaag? Onze veronderstelling is dat het denken over ontwerp een volgende stap is die tot

kansen voor co-investering en financiering leidt. Dit willen we samen met een inspirerende spreker en de deelnemers verder verkennen.

De masterclass draait om de competenties van de opdrachtgevers, de co-investeerders en financiers in het bouwwerk of landschapselement dat wordt ontworpen, en ook om de competenties van de mensen die het ontwerp maken. Hoe formuleren zij hun wensen gezamenlijk, opdat de ontwerpers weten waaraan zij allemaal moeten voldoen? Lukt het de investeerders om juist met dit ontwerp financiers te overtuigen dat zij hiermee rendement halen?

Om de lijn van de voorgaande masterclasses vast te houden, beginnen met een korte terugblik. Waarna Douwe Jan Joustra ons meeneemt in de ontwerpprincipes van Cradle2Cradle en circulaire economie: hoe ontwerp je een gebouw of product zo dat de grondstoffen daarna opnieuw te gebruiken zijn? Vervolgens gaan we in kleinere groepen uiteen op zoek naar de ontwerpprincipes van meervoudige projecten, en naar de samenwerking tussen de ontwerper en zijn opdrachtgever, en zijn financier.

Na deze masterclass heeft u inzicht in de relatie tussen het ontwerp en de kansen voor co-investering en financiering in meervoudige projecten. Dit inzicht draagt bij aan de professionalisering van opdrachtgeverschap door overheden, toekomstbestendig ontwerp en het identificeren van kansrijke co-investeringen, waardoor meervoudige financiering binnen handbereik komt.

Graag nodigen wij u uit om deel te nemen aan onze masterclass over het ontwerpen van meervoudigheid. Deze vindt plaats op:

13 april 2017 van 13.30 tot 17.00 U.
TNO locatie in Den Haag – New Babylon
Anna van Buurenplein 1 (naast Den Haag Centraal CS)
2595 DA Den Haag

Deelnamekosten

Medewerkers van overheden kunnen kosteloos deelnemen. Deze kosten worden gedekt uit het Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. De kosten voor overige deelnemers aan deze masterclasses bedragen 250 euro (excl. btw) per masterclass. U kunt per masterclass beslissen of u wilt deelnemen en of het onderwerp past bij uw eigen praktijkopgaven. Daarnaast is het mogelijk om een abonnement te nemen op de gehele serie van vier masterclasses in 2017. U betaalt dan eenmalig 800 euro (excl btw) voor vier masterclasses.

U kunt zich aanmelden via Irma Kerkhof, irma.kerkhof@rws.nl. Graag ontvangen wij uiterlijk 6 april bericht over uw deelname.

Onderaan deze uitnodiging geven wij meer toelichting op de inhoudelijke insteek van de middag.

Tot ziens op 13 april,

Astrid Slegers (UP Convenant Bodem en Ondergrond/UP STRONG),
Ron Nap (UP Convenant Bodem en Ondergrond)
Garnt Arbouw en Tommy Bolleboom (IenM, Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie)
Hanneke Puts (TNO), Jurgen van der Heijden (AT Osborne)

Ontwerpprincipes van meervoudigheid

Toelichting op de masterclass van 13 april 2017

1 Sociale eigenschappen

Toekomstwaarde is een volgende ontwikkeling van een project die als het ware al besloten ligt in het voorgaande ontwerp. Denk aan een natuurdijk met daarachter een nat natuurgebied, waar zilte landbouw een volgende stap kan zijn. De ingenieur kan dit al bedacht hebben, maar de gebruiker ook, of een van beide komt er later op. Grote kans is dat het ontwerp in samenspraak tot stand komt en duidelijk is dat er niet één gebruiker is, maar in geval van dit voorbeeld drie: waterbeheerder, dijkbeheerder en boer. Kunnen de gebruikers en de ingenieur daarmee om gaan?

De masterclass betreedt voor een belangrijk deel onbekend terrein. Interessant in dit verband is een recent debat over *architectural solar*, het integreren van zon-pv in daken en gevels. Dit volgt onder meer uit wettelijke eisen om woningen en kantoren energieneutraal te maken. Dat is een vorm van sociale druk op de ingenieur en de gebruiker. Interessant is ook het recente debat over *resilience engineering* dat de aandacht vestigt op de competenties van de ingenieur. Dit zijn niet alleen zijn competenties om tot goede fysieke ontwerpen te komen van meervoudige projecten, maar ook om de sociale kant van die projecten te kennen. Dat begint met het kunnen begrijpen van de gebruiker, die vaak user-innovator is, maar gaat verder. Hoe verder? Wat zijn alle sociale effecten van een project en hoe hebben die invloed op de toekomst daarvan, en bijvoorbeeld op toekomstige investeringen? Deze en betere vragen willen we ook aan de orde stellen tijdens de masterclass, waaronder ook vragen over de fysieke eigenschappen van een ontwerp.

2 Fysieke eigenschappen

Een dijk kan water keren, een weg dragen, gebieden ontsluiten, dienen als weiland, als natuurgebied, ecologische verbinding en recreatiegebied. Dit alles op hetzelfde moment en op een wijze waarop verschillende van deze functies elkaar versterken. Zo scheelt het de waterbeheerder geld wanneer de wegbeheerder meebetaalt aan aanleg en onderhoud, en scheelt het geld wanneer boeren en recreatieondernemers meewerken en meebetalen aan onderhoud en beheer. Zij beheren onder meer de natuur en deze draagt bij aan de kracht van de dijk. Vergelijkbare principes worden toegepast in waterleidingduinen die dienen voor productie van drinkwater. Net als bij de dijk zitten hier een aantal economische principes onder, en fysieke principes die bestaan uit de combinatie van natuurkundige, scheikundige en biologische eigenschappen van de fysieke omgeving.

Natuurkunde, biologie en scheikunde kunnen laten zien hoe fysieke eigenschappen van bijvoorbeeld een dijk kunnen zorgen dat deze tegelijk dient voor waterkering, ontsluiting van gebieden door een wegverbinding, landbouw, natuurbeheer, ecologische verbinding en recreatie. Zitten daar principes onder die een ingenieur kunnen helpen om bij zijn ontwerp meteen twee of meer functies in gedachten te nemen, waardoor bovendien de economie van zijn ontwerp erop vooruit gaat door minder kosten en meer opbrengsten?

Economisch hebben we gezien hoe kosten omlaag gaan en opbrengsten omhoog, omdat een middel als een dijk kan dienen voor twee of meer doelen. Dat kan een dijk door zijn fysieke eigenschappen die vooral natuurkundig zijn, en voor een deel biologisch. Waterleidingduinen kunnen water zuiveren door eigenschappen die te verklaren zijn vanuit natuurkunde, scheikunde en biologie. Verdere verdieping in deze drie disciplines is nodig om tot die verklaring door te dringen, en om zo te komen bij ontwerpprincipes, maar nadruk op alleen fysieke eigenschappen kan tekortschieten, want de omgeving kent evenzeer sociale eigenschappen. Dat zijn er vele, maar in elk geval tellen de eigenschappen van de gebruiker, vaak ook de investeerder.